

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Martina Lachmanna a soudců Mgr. Aleše Sabola a Mgr. Jana Ferneckého v právní věci

žalobkyně: **K. F.**
bytem X

zastoupené JUDr. Petrou Carvanovou, advokátkou,
sídlem Huťská 1383, Kladno

proti

žalovanému: **Ministerstvo spravedlnosti**
Vyšehradská 16, Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 2. 2022, čj. MSP-155/2021-ODSK-OTC/12

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 2. 2022, čj. MSP-155/2021-ODSK-OTC/12, **se ruší** a věc **se** žalovanému **vrací** k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů řízení 8 228 Kč, a to do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupkyně žalobkyně, JUDr. Petry Carvanové, advokátky.

Shodu s prvopisem potvrzuje P. F.

Odůvodnění:

Předmět řízení a vymezení sporu

1. Žalobkyně se žalobou podanou dne 25. 2. 2022 domáhá zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 2. 2022, čj. MSP-155/2021-ODSK-OTC/12 (dále jen „**Napadené rozhodnutí**“), kterým žalovaný zamítl žádost žalobkyně o poskytnutí peněžité pomoci obětem trestné činnosti podle § 35 odst. 2 zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (zákon o obětech trestných činů), ve znění pozdějších předpisů (dále též „**zákon č. 45/2013 Sb.**“). Žalobkyně se žádostí ze dne 4. 10. 2021 (dále též „**Žádost**“) domáhala poskytnutí peněžité pomoci obětem trestné činnosti ve formě paušální částky ve výši 50 000 Kč v souvislosti s tím, že byla v blíže nezjištěné době, nejméně však od října 2018 do 14. 6. 2019 obětí trestného činu ze strany odsouzeného M. Š., jenž byl předmětem řízení vedeného u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 1 T 1/2021 a v důsledku kterého trpí posttraumatickou stresovou poruchou.
2. Napadené rozhodnutí bylo žalobkyni doručeno dne 18. 2. 2022.

Rozhodnutí žalovaného (Napadené rozhodnutí)

3. Žalovaný v odůvodnění Napadeného rozhodnutí nejprve zrekapituloval předchozí průběh správního řízení a sumarizoval skutková zjištění podávající se ze spisu vedeného Městským soudem v Praze ve věci sp. zn. 1 T 1/2021.
4. V návaznosti na rekapitulaci relevantní právní úpravy pak žalovaný v části odůvodnění věnované samotnému skutkovému a právnímu posouzení věci uvedl, že z provedeného dokazování vyplývá, že Žádost byla podána k tomu oprávněnou osobou, neboť provedeným šetřením bylo zjištěno, že žalobkyni lze označit za oběť dle § 24 odst. 1 písm. b) zákona č. 45/2013 Sb., tedy oběť, které byla trestným činem způsobena těžká újma na zdraví. V rámci prováděného šetření přitom nebyly podle žalovaného zjištěny žádné skutečnosti ve smyslu § 27 zákona č. 45/2013 Sb., které by poskytnutí peněžité pomoci vylučovaly. Podle žalovaného nicméně z provedeného dokazování také vyplývá, že Žádost nebyla podána včas, neboť dvouletá lhůta dle § 30 odst. 2 zákona č. 45/2013 Sb. nebyla dodržena. Žalovaný konstatoval, že žalobkyně podala dle Žádosti trestní oznámení dne 14. 6. 2019, zatímco Žádost byla žalovanému doručena až dne 4. 10. 2021.
5. Žalovaný dodal, že v posuzovaném případě by se sice jistě mohl „*přiklonit k názoru, že žalobkyně v případě svých psychických potíží nevěděla o své újmě již dne 14. 6. 2019, kdy podala trestní oznámení, nicméně i pokud bychom jako moment zjištění vzali v potaz znalecký posudek ze dne 10. 8. 2019, ze kterého jasně vyplývá zjištěná újma (kterou žadatelka popsala v rámci svého psychologického vyšetření, které proběhlo dne 26. 7. 2019), stejně tak jako její žadatelkou vnímaný spouštěč, uběhla by dvouletá zákonná lhůta již dne 10. 8. 2021*“, a i v takovém případě by tak podle žalovaného právo na peněžitou pomoc dle § 30 odst. 2 zákona č. 45/2013 Sb. zaniklo.
6. Žalovaný uvedl, že ustanovení § 30 odst. 2 zákona č. 45/2013 Sb. sice kromě výše zmíněné dvouleté subjektivní lhůty stanoví i lhůtu objektivní, která trvá pět let od chvíle, kdy ke spáchání trestného činu došlo, nicméně tyto dvě lhůty běží podle žalovaného nezávisle na sobě a stačí, aby uplynula jedna z nich.

Shodu s prvopisem potvrzuje P. F.

Žaloba

7. Žalobkyně v podané žalobě vymezila jako **jediný žalobní důvod** nesouhlas se závěry žalovaného o zániku nároku žalobkyně z důvodu uplynutí dvouleté subjektivní lhůty pro uplatnění práva.
8. Žalovaný podle žalobkyně při svém rozhodování věděl, že k trestné činnosti došlo v době, kdy byla žalobkyně stále nezletilá a nebyla schopna objektivně posoudit, zda a jaká újma jí ve skutečnosti vznikla. Nemohla tedy ani předpokládat, jaké důsledky a tím i vznik újmy bude v budoucnu následovat. S ohledem na závěry znaleckého posudku, zejména vážné psychické problémy žalobkyně, nelze podle žalobkyně přijmout myšlenku, že přinejmenším s doručením znaleckého posudku dne 10. 8. 2019 mohla žalobkyně o újmě vědět. Argument, že žalobkyně popsala újmu již při vyšetření dne 26. 7. 2019, označila žalobkyně za lichý s tím, že „byla tak akorát s ohledem na svůj věk a psychický stav schopna popsat projevy takové újmy“.
9. Žalobkyně odkázala na závěry vyslovené v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 13. 2. 2020, čj. 25 Cdo 79/2020 - 190, a v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 3. 2021, čj. 4 As 297/2020 - 27, s tím, že ve světle těchto závěrů byla Žádost podána včas, a to ať už z pohledu aplikovatelnosti ustanovení § 622 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**občanský zákoník**“), nebo z pohledu reálné možnosti si vznik újmy uvědomit, přičemž tento okamžik je třeba posuzovat ne dříve než k momentu nabytí zletilosti žalobkyně, tedy k datu 16. 10. 2020.
10. Žalobkyně připustila, že výklad k otázce počátku běhu prekluzivní lhůty ve vztahu k nezletilým obětem není jednoznačně v zákoně č. 45/2013 Sb. upraven. Proto by měl být žalovaný podle jejího přesvědčení vázán zásadou v pochybnostech ve prospěch oběti (*in dubio pro victimae*). Žalobkyně v tomto směru poukázala na právní názor vyjádřený v recentním rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 10. 2021, čj. 5 As 189/2020 - 61, ze kterého plyne, že běh obou promlčecích lhůt upravených v zákoně č. 45/2013 Sb. nezačne běžet dříve, než nezletilá osoba nabude zletilosti.
11. Žalobkyně dodala, že kasačním soudem zvolený postup k ochraně práv těch nejzranitelnějších obětí zcela odpovídá mezinárodním závazkům, kterými je Česká republika vázána. S poukazem na čl. 2 Evropské Úmluvy o odškodňování obětí násilných trestných činů, publ. pod č. 141/2000 Sb. m. s., Doporučení Rady Evropy č. R (85) 11 o postavení oběti v rámci trestního práva a trestního procesu a recitál 10 směrnice Rady 2004/80/ES o odškodňování obětí trestných činů či směrnici Evropského parlamentu a Rady 2012/29/EU ze dne 25. 10. 2012, kterou se zavádí minimální pravidla pro práva, podporu a ochranu obětí trestného činu, žalobkyně akcentovala, že optikou mezinárodních závazků pomoc obětem trestných činů vychází z předpokladu, že to byl právě stát, který selhal ve svém úkolu předcházet trestné činnosti, a proto nastupuje jeho povinnost zmírnit dopady spáchaného trestného činu do života obětí. Žalobkyně tak souhlasila s výkladem, na jehož základě je možné u dětských obětí počátek běhu prekluzivních lhůt odložit až k okamžiku nabytí plné svéprávnosti.
12. Žalobkyně rovněž poukázala na to, že v návaznosti na mezinárodní úpravu bylo do zákona č. 45/2013 Sb. vtěleno ustanovení § 28 odst. 2, které umožňuje oběti předložit správnímu orgánu pravomocný rozsudek, který obsahuje adhezní výrok o povinnosti pachatele uhradit oběti nemajetkovou újmu. Žalovaný je přitom vázán výší přiznané újmy a v návaznosti na judikaturu správních soudů je povinen peněžitou pomoc vyplatit v kontextu

Shodu s prvopisem potvrzuje P. F.

limitů § 28 odst. 1 zákona č. 45/2013 Sb. Jelikož žalovaný byl seznámen s pravomocným a vykonatelným rozhodnutím, měl podle žalobkyně mj. postupovat ve smyslu § 28 odst. 2 zákona č. 45/2013 Sb. ve spojení s § 28 odst. 1 písm. b) a žalobkyni poskytnout peněžitou pomoc ve výši 100 000 Kč.

13. Žalobkyni se přitom podle jejího přesvědčení nedostalo poučení odpovídajícího požadavkům vyplývajícím z § 8 odst. 1 písm. g) zákona č. 45/2013 Sb.; i proto podala Žádost teprve v momentě, kdy byla orgánem sociálně-právní ochrany dětí poučena o existenci peněžité pomoci, a to ve výši 50 000 Kč, aniž by věděla, že má správní orgán povinnost postupovat ve smyslu shora poukazovaného § 28 odst. 2 tohoto zákona. Podle žalobkyně proto nelze vyloučit posouzení žaloby i optikou rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 3. 2021, čj. 5 As 316/2020 - 38. Žalobkyně v tomto směru podotkla, že „*správní orgán již ve věci rozhodl, tedy v tuto chvíli je zbytečné žádat u žalované o nový postup ve smyslu ust. § 28 odst. 2, když předmětem správního řízení je otázka, zda došlo k prekluzi práva či nikoli*“. Žalobkyně trvala na tom, že k prekluzi dojít nemohlo, neboť Žádost byla podána v subjektivní dvouleté lhůtě, jejíž počátek je třeba vztahovat ke dni nabytí zletilosti žalobkyně, tedy ke dni 16. 10. 2020.
14. Pro doplnění žalobkyně uvedla, že Žádost byla důvodná i s odkazem na § 25 odst. 2 zákona č. 45/2013 Sb., neboť nemajetková újma stanovená pravomocným trestním rozsudkem nebyla ani z části žalobkyni nahrazena.
15. Žalobkyně namítla, že i přes znalost přelomového rozhodnutí čj. 5 As 189/2020 - 61 žalovaný rozhodl vadně a v rozporu s účelem zákona č. 45/2013 Sb.

Vyjádření žalovaného

16. Ve svém vyjádření k žalobě ze dne 4. 4. 2022 žalovaný nejprve stručně shrnul průběh správního řízení a rekapituloval skutkové a navazující právní závěry vyslovené v Napadeném rozhodnutí, na nichž setrval a které považoval za zákonné a podložené výsledky provedeného dokazování.
17. Žalovaný odmítl závěr žalobkyně o aplikovatelnosti § 622 občanského zákoníku. Nesouhlasil ani se závěry, k nimž dospěl Nejvyšší správní soud v žalobkyní odkazovaném rozsudku ze dne 8. 10. 2021, čj. 5 As 189/2020 - 61. Kasační soud podle žalovaného ignoroval výslovné a dle názoru žalovaného i jednoznačné znění speciálního zákona č. 45/2013 Sb., a překročil meze pouhého výkladu zákona.
18. Žalovaný předně nesouhlasil se závěrem Nejvyššího správního soudu, pokud jde o otázku, zda je možné uvažovat o subsidiární aplikaci obecného právního předpisu (v daném případě občanského zákoníku) za situace, kdy speciální právní předpis (v daném případě zákon č. 45/2013 Sb.) stanoví vlastní speciální úpravu – institut prekluze a jasně, konkrétně a speciálně stanoví i počátek běhu subjektivní a objektivní prekluzivní lhůty. Žalovaný zdůraznil, že peněžitá pomoc obětem trestné činnosti je svébytným veřejnoprávním nárokem vůči státu, který se obětem poskytuje jen za podmínek stanovených zákonem č. 45/2013 Sb. Nelze jej podle žalovaného ztotožňovat se soukromoprávním nárokem na náhradu škody nebo nemajetkové újmy, který může poškozený uplatňovat po škůdci, byť na jeho základě *de facto* vzniká. Smyslem institutu peněžité pomoci není podle žalovaného reparovat vzniklou škodu, ale řešit zhoršenou sociální situaci způsobenou trestným činem – v tomto směru žalovaný poukázal na § 25 odst. 1 zákona č. 45/2013 Sb. Ani žalobkyní citovaná část rozsudku Nejvyššího soudu ČR ze dne 13. 2. 2020, čj. 25 Cdo 79/2020 - 190,

Shodu s prvopisem potvrzuje P. F.

na tomto pojetí podle žalovaného nic nemění, neboť tato část jen potvrzuje, že se § 622 občanského zákoníku používá pro uplatnění újmy na zdraví nezletilého, který není plně svéprávný, nicméně nikterak neslučuje nárok na náhradu způsobené újmy s tímto veřejnoprávním nárokem na poskytnutí peněžité pomoci.

19. Kromě toho, že je peněžitá pomoc dle zákona č. 45/2013 Sb. svébytným veřejnoprávním nárokem, který se obětem trestné činnosti poskytuje jen za podmínek stanovených zákonem č. 45/2013 Sb., obsahuje zákon č. 45/2013 Sb. podle žalovaného také speciální úpravu týkající se počátku běhu a délky prekluzivní lhůty. O subsidiárním použití občanského zákoníku tak lze podle žalovaného uvažovat nanejvýše v případě některých ustanovení o samotném běhu prekluzivních (promlčecích) lhůt, ovšem nikoli ustanovení o jejich počátku a délce, neboť tato část je upravena komplexně bez mezer, které by bylo třeba překlenovat. Z uvedeného důvodu by ustanovení § 622 občanského zákoníku mezi použitelná ustanovení patřit podle žalovaného nemělo.
20. Toto ustanovení dále nemůže být podle žalovaného použito také z toho důvodu, že se vztahuje jen na počátek běhu promlčecí lhůty v případě práva na náhradu při ublížení na zdraví podle § 2958 a násl. občanského zákoníku, a nikoli v případě práva na peněžitou pomoc obětem, které představuje samostatný a svébytný nárok.
21. Žalovaný dodal, že smysl poskytování peněžité pomoci je pak shodný u všech skupin obětí, tj. to, zda se jedná o zvlášť zranitelnou oběť, nebo ne, z hlediska poskytování peněžité pomoci obětem nehraje roli. Pokud by bylo úmyslem zákonodárce pro některou ze skupin obětí trestné činnosti (např. právě u dětí), resp. oprávněných žadatelů dle § 24 odst. 1 zákona č. 45/2013 Sb., upravit počátek běhu či délku prekluzivní lhůty odlišně od obětí, resp. ostatních oprávněných žadatelů, pak by tento svůj úmysl podle žalovaného pravděpodobně jasně a jednoznačně vyjádřil v textu § 30 zákona č. 45/2013 Sb., případně jinde v zákoně.
22. K argumentaci žalobkyně mezinárodními závazky žalovaný souhlasil s tím, že by žalobkyní citovaná ustanovení zmíněných dokumentů měla být dodržována. I v případě pomoci obětem trestných činů je nicméně podle žalovaného potřeba stanovit některá pravidla, na základě kterých bude peněžitá pomoc vyplácena; jejich vytváření přitom spadá do pravomoci moci zákonodárné.
23. Žalovaný uzavřel, že netvrdí, že úprava peněžité pomoci obětem trestné činnosti zakotvená v zákoně č. 45/2013 Sb. je perfektní a že postihuje v současné podobě všechny specifické situace, ke kterým může v dané problematice peněžité pomoci obětem trestné činnosti dojít. Trval však na zachovávání principů právního státu s tím, že ke změně nedokonalých zákonů má sloužit právě cesta skrze zákonodárny sbor místo pouhé změny výkladu zákona soudem.

Posouzení věci Městským soudem v Praze

24. Městský soud v Praze ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, po vyčerpání řádných opravných prostředků a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Soud přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí i řízení, které mu předcházelo, v rozsahu žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.), jakož i z pohledu vad, k nimž je povinen přihlédnout z úřední povinnosti; přitom vycházel ze skutkového a právního stavu v době vydání rozhodnutí.

Shodu s prvopisem potvrzuje P. F.

25. O podané žalobě soud rozhodl v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení jednání, neboť s tím účastníci souhlasili (souhlas žalovaného s takovým postupem byl v souladu s větou druhou téhož ustanovení presumován). K nařízení jednání soud nepřistoupil ani za účelem provedení dokazování. Žalobkyně sice k podané žalobě připojila důkazní návrhy, nicméně část z nich je založena ve správním spisu [znalecký posudek ze dne 12. 10. 2019, vypracovaný PhDr. Štěpánem Vymětalem, Ph.D., a MUDr. et Mgr. Viktorem Hartošem, Napadené rozhodnutí], jímž se podle ustálené rozhodovací praxe správních soudů v tomto typu řízení nedokazuje. Žalobkyně dále k důkazu předložila znalecký posudek z oboru traumatologie MUDr. Milana Richtra, CSc. ze dne 19. 7. 2019, provedení tohoto důkazního prostředku však soud s ohledem na níže uvedené závěry považoval za nadbytečné, neboť jej žalobkyně dokládala toliko v souvislosti s výčtem fyzických zranění žalobkyně, přičemž tato nebyla ze strany žalovaného činěna spornými a pro posouzení projednávané věci by jeho provedení k důkazu nebylo způsobilé na meritorních závěrech soudu ničeho změnit. Soud pak nadbytečným shledal i provedení dokazování rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 26. 8. 2021, sp. zn. 1 T 1/2021, neboť jeho obsah byl oběma účastníkům nade vší pochybnost znám (žalobkyně jej soudu sama předložila, oba účastníci z něj s ohledem na obsah žaloby, resp. odůvodnění Napadeného rozhodnutí zjevně vycházeli), přičemž jej reprodukovali stejným způsobem, skutečnosti z něj vyplývající jsou tak mezi účastníky nesporné a byly soudu předestřeny v rozsahu, který je pro posouzení projednávané věci zcela dostatečný. Soudu je nadto obsah předmětného rozsudku znám z jeho úřední činnosti (je dostupný v interní databázi Městského soudu v Praze), přičemž platí, že optikou závěrů vyslovených v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 2. 2010, čj. 1 As 100/2009 - 129, publ. pod č. 2038/2010 Sb. NSS nejde v nyní řešené věci o případ, kdy by bylo pro účastníky překvapivé, že soud z poznatků plynoucích z tohoto rozsudku vycházel (a kdy by tedy musel toliko za účelem provedení tohoto důkazního prostředku nařídit ústní jednání, při němž by účastníky řízení s jim známými a pro ně nijak nepřekvapivými skutečnostmi seznámil a poskytl jim prostor pro případné vyjádření).
26. V posuzované věci žalobkyně brojí proti rozhodnutí žalovaného, kterým jí byla zamítnuta žádost o poskytnutí peněžité pomoci podle zákona č. 45/2013 Sb., neboť dle názoru žalovaného byla Žádost žalobkyně podána po uplynutí subjektivní dvouleté lhůty stanovené pro podání žádosti předmětným zákonem. Podstatou sporu mezi účastníky je, zda byla Žádost žalobkyně (především s přihlédnutím k jejímu věku) podána včas, či zda bylo právo žalobkyně na poskytnutí peněžité pomoci prekludováno.
27. Z ustanovení § 23 odst. 1 zákona č. 45/2013 Sb. se podává, že *„[o]běť má za podmínek stanovených tímto zákonem právo na peněžitou pomoc, kterou jí poskytne stát“*.
28. Podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona č. 45/2013 Sb. má právo na peněžitou pomoc oběť, které bylo v důsledku trestné činnosti ublíženo na zdraví; podle písm. b) předmětného ustanovení pak má právo na peněžitou pomoc oběť, které byla v důsledku trestného činu způsobena těžká újma na zdraví.
29. Podle § 25 odst. 1 zákona č. 45/2013 Sb. věty první *„[p]eněžitá pomoc spočívá v jednorázovém poskytnutí peněžité částky k překlenutí zhoršené sociální situace způsobené obětí trestným činem“*. Z odstavce druhého předmětného ustanovení se podává, že *„[p]eněžitá pomoc se poskytne, pokud nemajetková újma, škoda na zdraví nebo škoda vzniklá v důsledku smrti způsobené trestným činem nebyla plně nahrazena“*.

30. V souladu s § 26 odst. 1 zákona č. 45/2013 Sb. se peněžitá pomoc poskytne, „*jestliže pachatel trestného činu, kterým byla způsobena škoda na zdraví nebo nemajetková újma, byl uznán vinným nebo zproštěn obžaloby pro nepříčetnost*“.
31. Podle § 30 odst. 1 zákona č. 45/2013 Sb. „*Ministerstvo poskytuje oběti jménem státu peněžitou pomoc na základě žádosti*“. Z odstavce druhého předmětného ustanovení se podává, že „*[ž]ádost o poskytnutí peněžité pomoci lze podat u ministerstva nejpozději do 2 let ode dne, kdy se oběť dozvěděla o újmě způsobené trestným činem, nejpozději však do 5 let od spáchání trestného činu, jinak právo zaniká*“. Podle pátého odstavce pak „*[u] řízení o žádosti o peněžitou pomoc nelze podat řádný opravný prostředek. Rozhodnutí nelze přezkoumat v přezkumném řízení*“, přičemž podle sedmého odstavce může proti pravomocnému rozhodnutí žadatel podat žalobu podle soudního řádu správního.
32. S ohledem na předmět sporu mezi účastníky zdejší soud předesílá, že otázka plynutí subjektivní prekluzivní lhůty stanovené v zákoně č. 45/2013 Sb. byla v rozhodovací praxi Nejvyššího správního soudu opakovaně řešena (srov. rozsudky ze dne 16. 3. 2021, čj. 4 As 297/2020 - 27, či ze dne 11. 8. 2016, čj. 2 As 134/2016 - 59). Stěžejním je pak rozsudek ze dne 8. 10. 2021, čj. 5 As 189/2020 - 61, publ. pod č. 4262/2021 Sb. NSS (dále jen „**Rozsudek NSS**“), v němž se kasační soud zabýval právě otázkami rozhodnými pro posouzení nyní řešeného případu, především počátkem běhu subjektivní prekluzivní lhůty, konkrétně pak v případech, kdy jsou oběťmi trestné činnosti nezletilé děti.
33. Nejvyšší správní soud přitom dospěl v Rozsudku NSS k následujícím závěrům (v podrobnostech soud na tomto místě v plném rozsahu odkazuje na body 60 – 91 odůvodnění předmětného rozhodnutí).

K subsidiárnímu použití občanského zákoníku

Kasační soud předně konstatoval, že subjektivní prekluzivní lhůta byla v zákoně č. 45/2013 Sb. stanovena v délce dvou let a plyne ode dne, kdy se oběť dozvěděla o újmě způsobené trestným činem; objektivní prekluzivní lhůta pak počíná běžet nezávisle na vůli či vědomí oběti trestného činu od jeho spáchání, resp. naplnění všech znaků skutkové podstaty trestného činu. Poukázal na to, že dosavadní judikatura se doposud nevyjádřila k otázce, jak má být posuzován běh prekluzivních lhůt pro podání žádosti o peněžitou pomoc, zejména pak běh lhůty subjektivní v případě, kdy je obětí trestného činu dítě jako zvlášť zranitelná oběť. Zásadní v tomto ohledu pak bylo posouzení, zda lze při posuzování běhu subjektivní lhůty subsidiárně použít úpravu obsaženou v občanském zákoníku, přičemž soud shledal, že určující je v tomto ohledu znění § 37 zákona č. 45/2013 Sb. dle kterého „*[n]ení-li v tomto oddílu [pozn. soudu: tj. dílu 6. Právo na peněžitou pomoc] stanoveno jinak, řídí se jím upravené právní vztahy občanským zákoníkem*“. V tomto ohledu dále poukázal na odbornou literaturu, dle které se předmětné ustanovení týká hmotněprávní úpravy v zákoně č. 45/2013 Sb., jako jsou otázky škody, nemajetkové újmy a dalších pojmů soukromého práva. Nejvyšší správní soud přitom dospěl k závěru, že pokud jde o úpravu běhu lhůt, lze úpravu obsaženou v občanském zákoníku na tuto otázku aplikovat. Odmítl, že by prekluzivní lhůty byly v zákoně č. 45/2013 Sb. upraveny zcela samostatně, resp. vyčerpávajícím způsobem; upraveny jsou naopak podle kasačního soudu pouze skutečnosti určující počátek běhu prekluzivních lhůt a jejich délku. Předmětný zákon se pak nevyjadřuje k jejich běhu ve smyslu možného přerušení či stavení ani k počítání času obecně. Na počítání hmotněprávních lhůt se proto dle jeho názoru (na rozdíl např. od procesních lhůt pro vydání rozhodnutí dle § 30 odst. 3 zákona č. 45/2013 Sb.) úprava

Shodu s prvopisem potvrzuje P. F.

obsažená v občanském zákoníku použije. Zdůraznil, že obdobně tomu bude také v případě dalších otázek, týkajících se těchto lhůt, které nejsou přímo upraveny předmětným zákonem. K tomuto výkladu soud dospěl nejen z výslovného odkazu na občanský zákoník v § 37 zákona č. 45/2013 Sb., ale rovněž z koncepce veřejného práva jako práva zvláštního k obecnému právu soukromému, jež umožňuje subsidiárně použít i ve veřejném právu normy práva soukromého tam, kde veřejnoprávní úprava chybí či je kusá a kde nelze dospět k rozumnému závěru, že absence či kusost úpravy má svůj samostatný smysl a účel.

K aplikaci § 622 občanského zákoníku

Podle § 622 občanského zákoníku *„[j]edná-li se o újmu na zdraví nezletilého, který není plně svéprávný, počne promlčecí lhůta nejdříve běžet, až se nezletilý stane plně svéprávným. Nenabude-li plné svéprávnosti, nepočne promlčecí lhůta běžet, dokud mu po dovršení zletilosti nebude jmenován opatrovník“*. Použití předmětného ustanovení na běh prekluzivních lhůt pro uplatnění práva na peněžitou pomoc dle přesvědčení Nejvyššího správního soudu přitom nijak nebrání okolnost, že veřejnoprávní nárok na peněžitou pomoc oběti trestného činu nelze ztotožňovat s nárokem poškozeného na náhradu újmy na zdraví vůči tomu, kdo tuto újmu způsobil, resp. kdo za ni odpovídá. Kasační soud poznamenal, že § 622 občanského zákoníku výslovně nehovoří o promlčecí lhůtě pro uplatnění náhrady za újmu na zdraví, ale obecně o promlčecí lhůtě pro uplatnění jakéhokoliv nároku.

Kasační soud rovněž doplnil, že si je vědom, že § 622 občanského zákoníku hovoří o počátku promlčení, nikoliv počátku prekluzivní lhůty, s tím, že prekluzi je věnován pouze § 654 občanského zákoníku. Byť soud připustil, že obdobné užití ustanovení § 622 ve vztahu k prekluzivní lhůtě není s ohledem na odbornou literaturu obecně přijímané, dospěl nicméně k názoru, že *„zejména vzhledem ke specifické povaze ochrany práv obětí trestných činů, a to především nezletilých obětí, je třeba zvolit autonomní výklad vztahu mezi § 654 odst. 2 a § 622 občanského zákoníku, pokud jde o počátek běhu prekluzivních lhůt dle § 30 odst. 2 zákona o obětech trestných činů [zákon č. 45/2013 Sb.] právě v případě nezletilých obětí“*. Dále Nejvyšší správní soud doplnil, že považuje se zřetelem k tomuto chráněnému zájmu za nezbytné použít i pro prekluzivní lhůty veškerá ustanovení občanského zákoníku, která upravují běh promlčecích lhůt, včetně stanovení počátku běhu takové lhůty, a přitom neodporují speciální úpravě či povaze lhůt pro uplatnění práva na peněžitou pomoc dle zákona č. 45/2013 Sb. Vyjádřil rovněž přesvědčení, že tento výklad odpovídá závazkům České republiky vyplývajícím z práva Evropské unie, jakož i závazkům z mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika vázána (srov. směrnici Evropského parlamentu a Rady 2012/29/EU ze dne 25. 10. 2012, kterou se zavádí minimální pravidla pro práva, podporu a ochranu obětí trestného činu a kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2001/220/SVV).

Závěr Nejvyššího správního soudu

V návaznosti na podrobný rozbor právní úpravy a shora stručně reprodukovanou argumentaci tak kasační soud dospěl k závěru, že dle § 622 ve spojení s § 654 odst. 2 občanského zákoníku a § 37 zákona č. 45/2013 Sb. může začít dvouletá subjektivní prekluzivní lhůta běžet teprve od okamžiku nabytí zletilosti a tedy i plné svéprávnosti oběti trestného činu ve smyslu § 2 odst. 4 písm. a) zákona č. 45/2013 Sb. (tj. dítěte).

34. Zdejší soud se s názorem Nejvyššího správního soudu a závěry uvedenými v Rozsudku NSS plně ztotožňuje, sdílí je, nevidí důvodu se od nich jakkoli odchýlovat a pro účely nyní projednávané věci, pro niž jsou tyto závěry zcela přenositelné, z nich vychází. Na

Shodu s prvopisem potvrzuje P. F.

uvedeném přitom nebyla způsobilou ničeho změnit ani argumentace předestřená žalovaným ve vyjádření k žalobě ze dne 4. 4. 2022 (srov. část 0 tohoto rozsudku). Soud totiž ověřil, že se s veškerými aspekty prezentovanými žalovaným v rámci jeho argumentace uplatněné ve vyjádření k podané žalobě Nejvyšší správní soud v odůvodnění Rozsudku NSS podrobně vypořádal. Žalovanému přitom nelze dle přesvědčení zdejšího soudu přisvědčit ani v tom, že Nejvyšší správní soud překročil meze výkladu zákona a vstoupil do role „pozitivního zákonodárce“. Soud v odkazovaném rozhodnutí vysvětlil, jakým způsobem za zohlednění smyslu a účelu právní úpravy k závěru o aplikovatelnosti shora uvedených ustanovení občanského zákoníku na úpravu obsaženou v zákoně č. 45/2013 Sb. dospěl. Ačkoli žalovaný s uvedenými závěry zjevně nesouhlasí, nepřináší takovou názorovou oponenturu, na základě které by mohly být závěry Nejvyššího správního soudu kvalifikovaně zpochybněny nebo přímo označeny za nesprávné. Soud považuje závěry kasačního soudu k jednotlivým argumentům předneseným žalovaným i v nyní projednávané věci za přesvědčivé a nevidí rozumného důvodu je neaplikovat i na nyní řešeném skutkovém půdorysu.

35. Soud ze správního spisu ověřil, že Žádost o poskytnutí peněžité pomoci byla žalovanému doručena dne 4. 10. 2021, datum narození žalobkyně připadá na den 16. 10. 2002. Žalobkyně uvedla, že trestný čin byl spáchán nejméně v období od října roku 2018 do 14. 6. 2019, kdy podala trestní oznámení. Z Žádosti se dále podává, že o vzniku a rozsahu škody se žalobkyně dozvěděla dne 26. 8. 2021, tj. v den vynesení odsuzujícího rozsudku proti pachateli trestné činnosti, ve kterém je uveden vznik a rozsah nemajetkové újmy způsobené trestnou činností. Doplnila, že v důsledku spáchané trestné činnosti trpí posttraumatickou stresovou poruchou.
36. Ze znaleckého psychologického posudku o duševním stavu svědka [žalobkyně] ze dne 10. 8. 2019, vypracovaného PhDr. Štěpánem Vymětalem Ph.D., znalcem z oboru forenzní a klinická psychologie dětí a dospělých, se podává, že žalobkyně se v době vyšetření nacházela ve fázi zpracování traumatu s nejistou prognózou, přičemž znalec doporučil psychiatrickou a psychologickou péči.
37. Ze znaleckého posudku o duševním stavu poškozené [žalobkyně] ze dne 12. 10. 2019, ve znění doplnění znaleckého posudku ze dne 31. 10. 2019, vypracovaného PhDr. Štěpánem Vymětalem, Ph.D., znalcem z oboru forenzní a klinická psychologie dětí a dospělých, a MUDr. et Mgr. Viktorem Hartošem, znalcem z oboru dětské psychiatrie, se podává, že v části odpovědí na otázky z odvětví psychiatrie bylo znalcem shledáno, že u žalobkyně byla rozpoznána posttraumatická stresová porucha (byla naplněna diagnostická kritéria), přičemž k jejímu rozvoji nepochybně vedl vztah s M. Š. [odsouzený].
38. V projednávané věci soud s ohledem na výše uvedené považoval za klíčové následující skutečnosti. Žalobkyně je obětí trestného činu, který na ní byl spáchán v době, kdy byla dítětem (tj. osobou, která není plně svéprávná), přičemž v důsledku této trestné činnosti se u ní rozvinula posttraumatická stresová porucha (tato skutečnost byla potvrzena znaleckým posudkem v průběhu vyšetřování), což ve spojení s dalšími skutečnostmi vedlo trestní soud k závěru, že jí byla způsobena těžká újma na zdraví. Plné svéprávnosti žalobkyně nabyla zletilostí, tj. dovršením osmnáctého roku věku dne 16. 10. 2020, nejdříve tímto dnem tak mohla na skutkovém půdorysu nyní řešené věci započít svůj běh dvouletá subjektivní prekluzivní lhůta k uplatnění práva na peněžitou pomoc ve smyslu zákona č. 45/2013 Sb., přičemž k jejímu marnému uplynutí (a tedy k zániku tohoto práva) by došlo teprve dne 16. 10. 2022. Vzhledem k tomu, že žalobkyně podala Žádost o poskytnutí

Shodu s prvopisem potvrzuje P. F.

peněžitě pomoci dne 4. 10. 2021, byla Žádost zcela jednoznačně podána včas, tedy předtím, než došlo k zániku tohoto práva. Žalovaný proto postupoval v rozporu se zákonem, když Žádost žalobkyně zamítnul, neboť uvážil, že právo na peněžitou pomoc v jejím případě zaniklo.

39. Soud proto dospěl k závěru, že je namístě přisvědčit námitce žalobkyně, Napadené rozhodnutí zrušit pro nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení rozhodné právní otázky a věc vrátit žalovanému k dalšímu projednání.
40. Nad rámec nutného odůvodnění pak soud podotýká, že i pokud by soud odhlédl od shora uvedeného, tj. od skutečnosti, že počátek běhu subjektivní prekluzivní lhůty je popsán způsobem navázaný na dosažení zletilosti, resp. plné svéprávnosti žalobkyně, ani v obecné rovině nelze v projednávané věci souhlasit s posouzením žalovaného co do stanovení počátku běhu subjektivní prekluzivní lhůty ve věci nároku žalobkyně.
41. Právo na peněžitou pomoc žalobkyně uplatnila podle § 24 odst. 1 písm. b) zákona č. 45/2013 Sb., tj. jako oběť, které byla v důsledku trestného činu způsobena těžká újma na zdraví. Tato skutečnost odpovídá právní kvalifikaci uvedené v odsuzujícím rozsudku Městského soudu v Praze, sp.zn. 1 T 1/2021, přičemž tuto okolnost žalovaný nijak nerozporoval – výslovně naopak na str. 4 Napadeného rozhodnutí uvedl, že „*provedeným šetřením bylo zjištěno, že žadatelku [žalobkyni] lze označit za oběť dle § 24 odst. 1 písm. b) zákona č. 45/2013 Sb., tedy oběť, které byla trestným činem způsobena těžká újma na zdraví*“. Počátek běhu subjektivní prekluzivní lhůty, tj. okamžik, ve kterém se žalobkyně měla dozvědět o újmě způsobené trestným činem, nicméně stanovil na den 10. 8. 2019, což je datum vyhotovení znaleckého posudku z oboru psychologie (srov. odst. 36 tohoto rozsudku). V tomto je přitom toliko uvedeno, že se žalobkyně v době vyšetření znalcem nacházela „*ve fázi zpracování traumatu s nejistou prognózou*“ a byla jí doporučena psychiatrická a psychologická péče, tj. z předmětného posudku zcela jednoznačně nevyplývá, že by žalobkyni trestnou činností t.č. odsouzeného byla způsobena těžká újma na zdraví spočívající v posttraumatické stresové poruše. Posttraumatická stresová porucha byla u žalobkyně znalcem z oboru psychiatrie konstatována až ve znaleckém posudku ze dne 12. 10. 2019, přičemž vzal-li by žalovaný za okolnost rozhodující pro počátek běhu subjektivní prekluzivní lhůty toto datum, byla by Žádost žalobkyně podána včas, tj. před uplynutím prekluzivní lhůty.
42. Žalovaný sice v Napadeném rozhodnutí vyjádřil přesvědčení, že ze znaleckého posudku ze dne 10. 8. 2019 „*jasně vyplývá zjištěná újma*“, ve vyjádření k žalobě pak doplnil, že z předmětného znaleckého posudku je nade vší pochybnost patrné, že žalobkyni byla způsobena psychická újma v důsledku jednání konkrétní osoby, přičemž u žalobkyně bylo zjištěno množství posttraumatických stresových známek. Na základě těchto zjištění nicméně nelze dle názoru zdejšího soudu bez dalšího konstatovat, že se žalobkyně z předmětného znaleckého posudku dozvěděla o újmě způsobené trestným činem v kvalitě a rozsahu relevantním z pohledu běhu lhůty pro uplatnění předmětného nároku.
43. Předně, nelze zcela pominout skutečnost, že otázky uložené znalci v případě prvního zpracovaného znaleckého posudku (ze dne 10. 8. 2019) zjevně směřovaly ke zjištění věrohodnosti žalobkyně (příkladem: zda byla žalobkyně schopna správně vnímat prožívanou událost, zda má sklon ke zkreslování výpovědi, posouzení její obecné věrohodnosti), přičemž otázky vedoucí ke zjištění případné újmy na zdraví znalci kladeny nebyly. Konstatování žalovaného (srov. str. 3 odst. 3 vyjádření žalovaného k žalobě), že se

Shodu s prvopisem potvrzuje P. F.

znalec v předmětném znaleckém posudku zabýval tím, jaký dopad mělo jednání pachatele na žalobkyni, se tak nejeví přiléhavé. Znalecký posudek ze dne 10. 8. 2019 pak byl vypracován znalcem z odvětví psychologie, přičemž posouzení posttraumatické stresové poruchy musí být provedeno znalcem z odvětví psychiatrie (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 10. 2019, sp. zn. 6 Tdo 1309/2019, či ze dne 27. 3. 2018, sp. zn. 6 Tdo 320/2018).

44. Ze znaleckého posudku ze dne 12. 10. 2019 (z části vypracované znalcem z oboru psychiatrie), soud zjistil, že hlavním spouštěčem posttraumatické stresové poruchy se jevil vztah s t.č. odsouzeným M. Š. s tím, že žalobkyně byla vystavena stresovým událostem dlouhého trvání, výjimečně nebezpečného charakteru. Znalec přitom uvedl, že příznaky posttraumatické stresové poruchy v době vyšetření u žalobkyně stále trvaly, kdy latence rozvoje příznaků od traumatické události může trvat týdny až měsíce. Na základě uvedeného přitom nelze seznat okamžik, ke kterému by bylo možné určit povědomí žalobkyně o tom, že jí trestným činem odsouzeného byla způsobena újma na zdraví. Úvahy stran toho, z jaké okolnosti žalovaný dovozuje, že se žalobkyně o způsobené újmě a její příčinné souvislosti s trestnou činností odsouzeného dozvěděla, přitom žalovaný do odůvodnění Napadeného rozhodnutí nezahrnul. V obecné rovině pak lze logicky usuzovat, že oběti trestné činnosti trpí jistými negativními pocity a prožitky, nicméně ne u každé oběti dojde k rozvinutí posttraumatické stresové poruchy (srov. vyjádření znalce v posudku ze dne 10. 8. 2019, že se žalobkyně nachází ve fázi zpracování traumatu s nejistou prognózou); k rozvoji přitom dochází postupně (v projednávané věci počátek diagnózy nebyl stanoven ani znalcem), přičemž žalobkyně byla jak v době, kdy k trestné činnosti docházelo, tak v době vyšetření znalci, stále dítětem (tj. zvláště zranitelnou obětí), přičemž nelze bez dalšího usuzovat, že byla subjektivně schopná získat povědomí o psychické poruše.
45. Odhlédnout přitom nelze ani od skutečnosti, že žalovaný bez dalšího bere jako rozhodné datum pro počátek běhu lhůty den vyhotovení znaleckého posudku (tj. den 10. 8. 2019). S takovým postupem se rovněž nelze ztotožnit, neboť ačkoliv předmětný den znalec posudek vyhotovil, tento byl následně předán zadavateli znaleckého posudku (tj. Policii České republiky – dle razítka zřejmě dne 13. 8. 2019; znalecký posudek ze dne 12. 10. 2019 byl pak podle všeho předán dne 22. 10. 2019), přičemž specifikace toho, v jaký okamžik se s obsahem seznámila žalobkyně, či zda byla s výsledky vyšetření seznámena ještě před vyhotovením znaleckého posudku (tedy moment, který by mohl mít případně za následek počátek běhu subjektivní lhůty), v odůvodnění Napadeného rozhodnutí zcela absentuje. I v tomto ohledu tak soud postup žalovaného shledává nesprávným, neboť žalovaný přesvědčivě nevysvětlil, proč za okamžik počátku běhu subjektivní prekluzivní lhůty u žalobkyně stanovil den vyhotovení předmětného znaleckého posudku.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

46. Na základě shora uvedených skutečností soud Napadené rozhodnutí žalovaného podle § 78 odst. 1, odst. 4 s. ř. s. pro nezákonnost zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. V dalším řízení zohlední žalovaný závěry vyslovené zdejším soudem v bodě 38 tohoto rozsudku, tj. že subjektivní prekluzivní lhůta pro podání žádosti o poskytnutí peněžité pomoci ve smyslu § 23 zákona č. 45/2013 Sb. začala žalobkyni běžet až od nabytí zletilosti (a tedy i plné svéprávnosti) žalobkyně, tedy dne 16. 10. 2020. Právo žalobkyně na

poskytnutí peněžité pomoci tak v době podání Žádosti dne 4. 10. 2021 prekludováno nebylo.

47. Právním názorem soudu vysloveným v tomto rozsudku je žalovaný v dalším řízení vázán (srov. § 78 odst. 5 s. ř. s.).
48. Výrok o nákladech řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s., dle něž má právo na náhradu důvodně vynaložených nákladů ten účastník, který měl ve věci úspěch. Tím je v nyní projednávané věci žalobkyně, jejíž náklady tvoří se zřetelem k osvobození od soudních poplatků toliko odměna advokátky, která jí v řízení zastupovala, za 2 úkony právní služby podle § 11 odst. 1 písm. a), d) a g) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátního tarifu), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“), tedy převzetí právního zastoupení a podání žaloby. Podle § 7 bodu 5 ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu, činí výše odměny za jeden úkon právní služby 3 100 Kč (2 x 3 100 = 6 200). Náhrada hotových výdajů pak dle § 13 odst. 4 advokátního tarifu tvoří 300 Kč za každý úkon (2 x 300 = 600). Odměna advokátky tak činila 6 800 Kč, zvýšená o DPH ve výši 21 %, neboť advokátka prokázala soudu, že je plátcem DPH. Žalobkyni tak na náhradě nákladů řízení náleží 8 228 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 31. května 2022

Mgr. Martin Lachmann v. r.

Shodu s prvopisem potvrzuje P. F.

předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje P. F.